

Daugiafunkcinių socialinių paslaugų centrų ir įtraukiujų renginių
gairės

Latvijoje ir Lietuvoje 2021/2022

*„Daugiafunkcių centrų kūrimo ir veiklos
Latvijoje ir Lietuvoje gairės“ –
pagalba, kuriant centrus ir organizuojant veiklą.*

2022.11.24

Daugiafunkciai socialinių paslaugų centrai tai į įvairių socialinių paslaugų teikimą įvairaus amžiaus ir įvairaus socialinio statuso asmenims orientuoti centrai.

Daugiafunkčių Socialinių paslaugų įstaiga – socialines paslaugas teikianti įmonė (akcinė bendrovė, uždaroji akcinė bendrovė, individuali įmonė), įstaiga (viešoji įstaiga, biudžetinė įstaiga), organizacija (asociacija, labdaros ir paramos fondas, religinė bendruomenė ar bendrija (centras), šeimyna.

Didesnė dalis **daugiafunkčių Socialinių paslaugų įstaigų** Lietuvoje turi biudžetinės įstaigos statusą, o jų steigėjas yra valstybė arba savivaldybė.

Daugiafunkčių socialinių paslaugų centrų veiklą reglamentuoja Lietuvos respublikos konstitucija, įvairūs įstatymai, norminiai teisės aktai, tvarkų aprašai bei konkrečiai socialinių paslaugų įstaigai aktualūs vidaus tvarkos dokumentai,

Daugiafunkčių socialinių paslaugų centrų valdymas ir administravimas Lietuvoje priklauso nuo konkrečios socialinių paslaugų įstaigos struktūros, teikiamų paslaugų rūšių ir kiekio bei kitų aspektų.

Daugiafunkčių socialinių paslaugų centrų tikslinės grupės (paslaugų gavėjų grupės) priklauso nuo konkrečioje socialinių paslaugų įstaigoje teikiamų paslaugų kiekio bei sudėties. Tai yra, socialinės paslaugos įstaigoje gali būti teikiamos nuo 2 (pvz., Kretingos DVC) iki 14 (pvz., Kretingos SPC) ir daugiau paslaugų gavėjų grupių.

Daugiafunkčių socialinių paslaugų centrų veikla, atsižvelgiant į įstaigos struktūrą, paslaugų gavėjų tikslines grupes, teikiamas paslaugas bei paslaugų poreikį, savo veiklą vykdo ištisus metus, nuo 5 iki 7 dienų per savaitę, nuo 2 iki 24 val. per parą (pvz., Kretingos SPC).

Personalo ir specialistų planavimas **Daugiafunkčiuose socialinių paslaugų centruose** vykdomas atsižvelgiant į konkrečios socialinių paslaugų teikimo įstaigos specifiką, joje teikiamas paslaugas bei vadovaujantis konkrečios valstybės teisės aktais nustatytais socialines paslaugas teikiančių darbuotojų darbo laiko sąnaudų normatyvais (jeigu tokie yra).

Kuriant **daugiafunkčius socialinių paslaugų centrus** Lietuvoje, vadovaujamasi valstybėje taikomais reikalavimais patalpoms: kvadratūrai, apšvietimui, asmens higienos patalpų skaičiui ir pan. Visi šie reikalavimai yra nurodyti Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patvirtintoje higienos normoje HN125:2004 „Socialinių paslaugų įstaigos: Bendrieji saugos sveikatai reikalavimai“. Šiose normose taip pat nurodyta ir reikalinga įranga kabinetuose bazinėms paslaugoms teikti, apšvietimo ir infrastruktūros pritaikomumo reikalavimai ir kt.

Daugiafunkčių socialinių paslaugų centrų Lietuvoje (kai šių centrų steigėjas yra savivaldybė) išlaikymui ir veiklų vykdymui biudžeto lėšas skiria savivaldybės tarybos teisės aktų nustatyta tvarka. Įstaigų biudžetas planuojamas kiekvienais metais.

Pagrindiniai **daugiafunkčių socialinių paslaugų centrų lėšų šaltiniai** (kai jų steigėjas yra savivaldybė): savivaldybės biudžeto lėšos; valstybės biudžeto lėšos; pajamos už suteiktas paslaugas; fondų, organizacijų, kitų juridinių ar fizinių asmenų dovanotos ar kitais teisėtais būdais perduotos lėšos, tikslinės paskirties lėšos pagal pavedimus; lėšos iš teikiamų finansavimų ir vykdomų NVO, ES, savanorystės, nacionalinių ir tarptautinių projektų programų; kitos teisėtu būdu įgytos lėšos.

Daugiafunkčių socialinių paslaugų centrų veiklos kokybė priklauso nuo darbo formos poreikio ir naudingumo vietos lygmeniu. Pagrindinis kokybę fiksuojantis įrankis ir elementas yra konkrečių DSP centrų strateginiai veiklos planai ir bendros veiklos vertinimo ataskaitos, rengiamos remiantis nusistatytais kokybiniais kriterijais. DSP centrų funkcijų vykdymui, skirtingų tikslo grupių poreikių tenkinimui turi būti sukuriamos tinkamos kokybės užtikrinimo sąlygos, t. y. žmogiškieji ištekliai; tinkama infrastruktūra; bendradarbiavimas; pakankamas finansavimas; konstruktyvūs santykiai su savininko teisės ir pareigas įgyvendinančia institucija bei kitomis įgaliotomis DSPC veiklai įtakos turinčiomis institucijomis.

Lietuvoje veikiantys **daugiafunkčiai socialinių paslaugų centrai** veiklos kokybės vertinimui taiko skirtingas veiklos kokybės vertinimo sistemas.

Pavyzdžiui. Kretingos Dienos veiklos centras veiklos kokybės vertinimui taiko EQUASS sistemą, kuri reikalauja kiekvienos atskiros paslaugos vertinimo. Tuo tarpu Kretingos socialinių paslaugų centras veiklos kokybės vertinimui yra pritaikiusi Vidaus kontrolės vertinimo sistemą, kuri leidžia vertinti atskirų įstaigos struktūrinių padalinių veiklos kokybę.

Kadangi Kretingos socialinių paslaugų centre yra teikiamas platus socialinių paslaugų spektras, taikyti equass sistemą būtų sudėtinga.

Trumpai apie

Trumpai apie Kretingos Dienos veiklos centrą

Galimi daugiafunkčių socialinių paslaugų centrų modeliai

1. Tam tikros papildomos funkcijos priskiriamos jau veikiančiai socialinių paslaugų įstaigai ar jos padaliniui, t. y. visas reikalingas funkcijas vykdo vienas juridinis asmuo (viena įstaiga).
2. Įsteigus DSP centrą, tose pačiose patalpose lokalizuojamos ir kitos įstaigos ir (ar) organizacijos, kurių paslaugos reikalingos vietos bendruomenės poreikiams patenkinti – t. y. pats DSPC dalį funkcijų vykdo pats, tačiau dalies jų vykdymą užtikrina per bendradarbiavimą su kitomis tame pastate ir kitomis vietovėje veikiančiomis įstaigomis ar organizacijomis.
3. Viename pastate veikia atskiros įstaigos, iš kurių nė viena nėra daugiafunkcis centras, tačiau šios įstaigos tarpusavyje kryptingai bendradarbiauja ir veikia laikydamosi bendrų DSPC koncepcijos nuostatų.

Daugiafunkčiai centrai administravimo požiūriu yra ekonomiškai naudingesni. Didelis teikiamų paslaugų spektras, tačiau siauresnė organizacinio valdymo sistema.

Norint sukurti tinkamą socialinių paslaugų administravimo modelį būtina įvertinti administravimo efektyvumo kriterijus: racionalų išteklių naudojimą; tarpinstitucinį bendradarbiavimą; gerosios patirties siekimą; darbuotojų profesinį tobulėjimą; vietos bendruomenės aktyvinimą; konkurencingumo skatinimą.

Kuriant tvarų **Daugiafunkčių socialinių paslaugų centrų biudžetą**, rekomenduotina išsikelti trumpalaikius, vidutinės trukmės ir ilgalaikius tvaraus biudžeto kūrimo uždavinius. Taip pat būtina analizuoti, kaip tvaraus biudžeto uždaviniai turi būti vykdomi vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu. Numatyti žingsnius (parengti politiką), tinkamus galimoms klaidoms ar problemoms, susijusioms su rizika ateityje patirti didesnes išlaidas dėl paslaugų plėtros ar paslaugų gavėjų gausėjimo, ištaisyti.

Kiekvienas besikuriantis ar jau veiklą vykdančias daugiafunkčis socialinių paslaugų centras savo veiklos kokybės vertinimui gali taikyti įvairias, jam priimtinas ir tinkamas veiklos kokybės vertinimo sistemas. Svarbu nebijoti įsivertinti teikiamas paslaugas pagal paslaugos kokybės sistemą. Trūkumai ar neigiamas rezultatas nėra teikiamų paslaugų negatyvus rodiklis, tai tik žinutė paslaugų tobulinimui.

Sėkmės visiems jau veikiantiems ar tik
besikuriantiems daugiafunkciams socialinių
paslaugų centrams!

AČIŲ UŽ DĖMĖSĮ